Majoritatea companiilor din UE vor fi exceptate de la taxa pe carbon: CBAM va viza doar marii importatori

Maria Gogea, avocat asociat junior Biriș Goran

Într-un cadru mai amplu de simplificare a obligațiilor impuse IMM-urilor prin legislația europeană, Comisia a propus în februarie 2025 un pachet legislativ „Omnibus”, care, printre altele reduce semnificativ cadrul de aplicare al Mecanismului de Ajustare a Carbonului la Frontieră (CBAM), cu scopul de a ușura povara administrativă asupra IMM-urilor și de a orienta eforturile de conformare către marii importatori cu impact climatic semnificativ. Propunerea legislativă vine în contextul eforturilor de recalibrare a politicilor climatice, fără a compromite obiectivele Pactului Verde European și neutralitatea climatică asumată pentru 2050.

Recent, acest pachet legislativ a fost aprobat de Parlamentul European fără amendamente, urmând ca forma finală să fie adoptată, iar ulterior, publicată în Jurnalul Oficial al UE, după finalizarea negocierilor dintre Parlamentul European și Consiliului UE. Pe 27 mai, Consiliul UE a adoptat poziția de negociere privind modificările în domeniul CBAM.

Uniunea Europeană va adopta în lunile ce urmează modificările privind CBAM, prin care se urmărește să se reducă semnificativ sfera de aplicare a „taxei pe carbon”, care este programată să intre în vigoare din 2026. Mai exact, prin acest proiect legislativ, se va limita aplicarea CBAM la importatorii care aduc anual peste 50 de tone de bunuri cu emisii ridicate. Această modificare înlocuiește pragul anterior bazat pe valoarea bunurilor și va excepta aproximativ 90% dintre

importatori de la noile obligații de declarare a emisiilor și de achiziționare a certificatelor de carbon, în condițiile în care ei produceau oricum doar 1% din emisiile vizate de CBAM.

Mecanismul CBAM rămâne pe deplin aplicabil marilor importatori, după cum a subliniat chiar comisarul european pentru climă, Wopke Hoekstra, care a arătat că această abordare echilibrată menține eficacitatea sistemului, pentru că se concentrează pe importatorii mari, responsabili pentru 99% din emisiile vizate de CBAM.

Până la aprobarea pachetului „Omnibus", Comisia Europeană va continua să monitorizeze și să evalueze eficacitatea CBAM, cu posibilitatea extinderii acestuia la alte sectoare în viitor.

Privire de ansamblu: Ce este CBAM și de ce contează pentru business

Mecanismul CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism), o componentă centrală a Pactului Verde European, a fost introdus de Uniunea Europeană în octombrie 2023 pentru a descuraja fenomenul de „relocare a carbonului" și pentru a se asigura că importurile reflectă costurile reale ale emisiilor de carbon. Relocarea producției industriale în afara UE (fenomen cunoscut drept „*carbon leakage*") se referă la companiile care își mută producția în țări cu politici climatice mai puțin riguroase, ceea ce afectează obiectivele de decarbonizare generale ale UE și distorsionează competiția pe piața unică europeană.

În mod concret, CBAM urmărește să impună un preț pe emisiile de carbon asociate bunurilor importate în UE, similare cu costurile suportate de producătorii interni prin sistemul EU ETS, astfel încât să se asigure că prețul pe carbon al importurilor este echivalent cu prețul pe carbon al producției interne. Mecanismul vizează importurile de produse intens poluante, precum cimentul, oțelul, aluminiul, îngrășămintele, polimerii, hidrogenul sau amoniacul, iar importatorii acestor bunuri în UE vor trebui să cumpere certificate CBAM, calculând

valoarea carbonului emis în timpul producției acestora.

Faza actuală a CBAM: perioadă de tranziție fără obligații financiare

De la 1 octombrie 2023 și până la sfârșitul anului 2025, companiile care importă anumite categorii de bunuri vizate de mecanismul CBAM (ciment, fier și oțel, aluminiu, îngrășăminte, electricitate și hidrogen) trebuie să raporteze emisiile directe și indirecte încorporate în produsele introduse în UE, această perioadă fiind destinată pregătirii și testării mecanismului. Astfel, importatorii de mărfuri (sau reprezentantul lor vamal indirect) trebuie să raporteze în această perioadă de tranziție emisiile de gaze cu efect de seră (GES) încorporate în importurile lor în fiecare trimestru al unui an calendaristic, fără a efectua plăți sau ajustări financiare.

De la 1 ianuarie 2026, mecanismul urmează să devină complet operațional, iar companiile vor fi obligate să achiziționeze și să predea certificatele necesare conform emisiilor încorporate.

Noul prag CBAM: Scenarii pentru companii

După ce se va aproba modificarea pragului de aplicarea CBAM în forurile de conducere de la nivelul UE, companiile au două scenarii posibile pe masă, în funcție de volumele de produse cu emisii ridicate pe care le introduc pe piața europeană:

- **importă sub 50 tone/an de produse vizate de CBAM** – în acest caz vor fi exonerate de la obligațiile CBAM, inclusiv de raportare și viitoare plăți de certificate. Pentru acest scenariu, nu sunt necesare acțiuni imediate, dar recomandăm monitorizare anuală a volumelor importate.
- **importă peste 50 tone/an de bunuri CBAM** – în această situație vor trebui să continue cu perioada de raportare trimestrială până la finalul anului 2025 (fără plăți),

iar începând cu 2026, vor achiziționa certificate CBAM proporțional cu emisiile încorporate. În acest scenariu, este necesară pregătirea unei strategii de conformare operațională și bugetară care să includă, printre altele, analiza volumelor aferente importurilor din afara UE, estimarea costurilor potențiale CBAM din 2026 și, de ce nu, analiza unor opțiuni de substituție pe lanțul de aprovizionare astfel încât să existe cât mai mulți furnizori europeni sau „verzi”.